

Grodden

ÄRTEN TAR PLATS

Hos Fogdegården i Mjölby
har ärt blivit en viktig
del av verksamheten.

PORTRÄTT

Charlotte Elander, Jacob
Bennet och Marie Grönborg
om nya uppdraget

FRAMTIDENS JORDBRUK

Lantmännens satsning
för växtbaserat protein
skapar nya möjligheter

FEM OM SKÖRDEN

"Skördarna är inte dåliga.
Men det har sett så
mycket bättre ut"

Allt du behöver hittar du hos oss

Vi är redo för höstbruket – är du?

Hos oss hittar du redskap för höstbruket, från bland annat Väderstad, Kuhn, Bogballe och Överum. I vår digitala Odlå får du hjälp med att få rätt utsädesmängd till sådden. Mineralgödsel och höstutsäde köper du givetvis hos oss, det är sen gammalt. Precis som slit- och reservdelar, de handlar du online eller i någon av våra butiker runt om i landet. Skulle din maskin krångla står våra servicetekniker beredda att hjälpa till.

Vi är redo för höstbruket – är du? **Kontakta oss redan idag!**

Innehåll

NR 3 2024

Ledare | 4

Nyplockat | 5

Lantmännen i siffror | 9

Porträttet | 10

Nytt i hyllan | 15

Kultur | 16

Utblick | 18

Fem svarar | 20

Så funkar det | 21

Framtidens jordbruk | 22

Gårdsreportage | 24

Koncernreportage | 30

Hej tjänsteman | 32

Innovation | 33

Landet runt | 34

Krönika | 36

Vi i Lantmännen | 37

Emissionshandel | 40

Hej ny medlem | 40

I huvudet på en medlemschef | 41

Korsord | 42

24

Hos far och son på Fogdegården har ärten fått en naturlig plats.

10

Så vill de nya ledamöterna i styrelsen bidra till svenskt lantbruk.

18

Unibakes nya strategi ska driva tillväxt på ett hållbart sätt.

PÅ OMSLAGET

Grodden med fotograf Linda Dybeck besökte familjen Sturesson på Fogdegården i Mjölby under skörden av ärt i början på augusti 2024.

LEDARE

Roligt att vara ordförande för Lantmännen

VISSA DAGAR ÄR roligare än andra! En bra dag var när jag för några veckor sedan var med och tog första spadtaget till Lantmännens satsning på grönt protein i Lidköping. Det var en solig och viktig dag med såväl landsbygdsministern som delar av Lantmännens ledning på plats.

Förberedelserna har pågått under flera år och i somras kunde vi säkerställa att det finns kunder som vill köpa det vi ska producera och sälja.

Med den sista viktiga pusselbiten på plats kunde vi i Lantmännens styrelse fatta det viktiga beslutet att investera 1,2 miljarder svenska kronor i en anläggning för växtbaserat protein. Den största investeringen i sitt slag i Sverige. Ärligen ska 7 000 ton koncentrerat växtbaserat protein tas fram i anläggningen. För att lyckas behöver den svenska produktionen av ärter öka med 50 procent – från 80 000 till 120 000 ton. Det kan du läsa mer om i artiklarna Framtidens jordbruk och i reportaget hos Fogdegården.

JAG TROR ATT endast Lantmännen har såväl kunskap som resurser att göra en sådan här stor satsning. Det kommer att krävas forskning, rådgivning, växtförädling, produktionskompetens och affärs- och marknadskunskap för att lyckas och i mina ögon är det bara Lantmännen som har alla dessa verktyg.

Något jag gillar med denna investering är att den är bra för både medlemmar och Lantmännen. För bonden ökar efterfrågan och förhoppningsvis lönsamheten hos en gröda, det vill säga bonde-nytta på gården. Lantmännen kan förhoppningsvis öka både försäljning och vinst – något som i sin tur ger möjlighet till fortsatt årlig vinstutdelning till medlemmarna.

FOTO: LANTMÄNNEN

Värt att notera är att det ena proteinet inte utesluter det andra. Investeringen i växtbaserat protein innebär inte att Lantmännen inte tror på framtiden för svensk animalieproduktion. Under året har vi även gjort satsningar på animaliesektorn, framför allt genom det historiska köpet av Scan. Vi har också stärkt Tillväxtbolaget och fortsätter att vara en aktiv ägare i Agronod – två företag som är strategiskt viktiga för landets animalieproducenter.

På väg till invigningen i Lidköping kunde jag konstatera att skörden i princip var färdig: Bättre än förra året men inte så bra som många med mig hoppats på. Skillnaderna mellan olika delar av landet har varit extrema och vi kan återigen konstatera att vi som lantbrukare kan påverka mycket, men vädret råar vi inte på.

TILL SIST, det är roligt att vara ordförande för Lantmännen. Faktiskt nästan varje dag. Det är roligt att arbeta tillsammans med en bra styrelse, framgångsrika medlemmar, en duktig ledning och medarbetare i världsklass. Det är också roligt att vara ordförande när jag vet att Lantmännen gör skillnad – både för medlemmar och för samhället i stort. ●

Per Lindahl
Ordförande Lantmännen

Grodden

Redaktion: Grodden, Lantmännen, Box 301 92, 104 25 Stockholm. Växel: 010-556 00 00. Mejl: grodden@lantmannen.com

Ansvarig Utgivare: Jesper Broberg, 010-556 01 04. **Redaktör:** Linda Hällqvist linda.hallqvist@spoon.se **Layout:** David Linder och Jessica Jäderås. **Omslagsbild:** Linda Dybeck. **Upplaga:** Cirka 20 000 exemplar. Tidningen utkommer med 4 nummer per år.

Tryckeri: Trydells. **Distribution:** Distribueras som posttidning B till medlemmarna, samt även internt inom Lantmännen.

Adressändring: Medlemmar: Meddela kundregistret, 010-556 00 00, cf-ssc.kundregister@lantmannen.com.

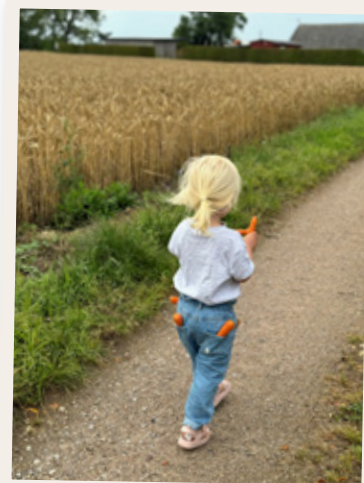
Övriga: Kontakta redaktören. **Kontaktperson annonsbokning:** camilla.telander@lantmannen.com

 Lantmännen

Nyplockat

AKTUELLT OCH NYTT FRÅN LANTMÄNNENS VÄRLD

Vinnare i fototävlingen!

Med uppvikta byxor och fickorna fulla av godis charmade denna lintott, fotograferad av Louise Nilsson, juryn i årets fototävling. Temat för året var "Människor i kedjan från jord till bord" och denna bild på nästa generations lantbrukare bjuder både glädje och förväntan. Man kan ana att promenaden är dagens höjdpunkt och ett möte som kommer att glädja både människa och häst. Hur många morötter kan man få med sig med två små händer?

FOTO: LOUISE NILSSON, LANTMÄNNEN LANTBRUK

Haghultskossorna hyllas

DET ÄR HAGHULTSKOSSORNAS år i år! Ulrica och Carl-Johan, som driver Haghultskossornas Kopensionat, utsågs till Årets företagare 2024 i Vaggeryds kommun och i början av september tog de stolt emot priset Årets Bonde – en utmärkelse som Bergkvist Publishing står bakom och som syftar till att främja hållbar matproduktion. Som grädde på moset var de även nominerade till Årets Spjutspetsföretag.

Att Haghultskossornas Kopensionat agerar rätt visar också den rapport om fossilfri nötköttsproduktion som släpptes tillsammans med Lantmännen i juni. Enligt rapportens beräkningar når gårdens verksamhet redan idag Science Based Targets FLAG-mål till 2030. Haghultskossorna använder pensionerade mjölkkor i sin affärsmodell Recow, där kornas livslängd förlängs och klimatavtrycket minskas markant.

40%

Andelen äldre i näringen blir fler. 2023 var knappt 40 procent av alla jordbruksföretagare som var enskilda företagare 65 år eller äldre. 2013 var motsvarande siffra drygt 31 procent.

Källa: Jordbruksverket

Fendt firar 100 000

Den 25 juli 2024 markerade en milstolpe för Fendt, då den 100 000:e traktorn i 700 Vario-serien rullade av produktionslinjen. Serien har varit en favorit i mer än 25 år, både bland gårdar och entreprenadföretag, och händelsen firades givetvis på fabriken i Marktoberdorf.

UTMÄRKELSE

Strategiskt arbete prisas

NÄR UTMÄRKELSEN Årets Spjutspetsföretag delades ut för 20:e gången stod Skottorps Säteri som vinnare. Skottorps Säteri har cirka 5 000 djur och 36 anställda och i motiveringen skriver juryn att företaget briljerar med sin genomtänkta strategi: "Det genomsyrar gårdens hela verksamhet där god djurvälstånd och delaktiga medarbetare är i centrum."

Tävlingen arrangeras av Land Lantbruk, Ludvig & Co, Swedbank och Sparbankerna och LRF Ungdomen.

POTATIS EMBALLAGE

NY HEMSIDA!

Potatis

FOTE GÅRDENS EMBALLAGE LIDKÖPING

Tel 0510-500 29
070-545 00 29
Fax 0510-500 04
leif@fotegarden.se
www.fotegarden.se

PRODUKTNYTT

Högapacitetssådd med nya Inspire

Lantmännen Maskin har lanserat den nya såmaskinen Inspire. Med en arbetsbredd på tolv meter är kapaciteten stor och såbilen med dubbla såtallrikar kan hålla sådjupet konstant även på ojämna fält. Utmatningen kan kontrolleras i åtta separata såhus, vilket ger möjlighet till sektionskontroll ner till 1,5 meters bredd. Inspire finns som utsädesversion (singel) och mixversion (kombi) med sammyllad gödning.

HÅLLBARHET

Ansvarsfulla steg tillsammans med Arla

Nu inleder Lantmännen ett nytt samarbete med Arla för att stärka arbetet med framtidens mjölkproduktion. Skyltfönstret för arbetet blir Framtidsgården Viken.

KLIMATOMSTÄLLNINGEN PÅGÅR I alla branscher och det svenska jordbruket ligger långt fram när det gäller hållbar produktion. De senaste årens kriser har också synliggjort behovet av ökad mängd svensk mat, både för att stärka beredskapen och förse andra länder med hållbara livsmedel.

På Framtidsgården Viken driver Lantmännen sedan många år utvecklingen mot en hållbar och produktiv mjölkproduktion med fokus på foderutveckling. Här finns 440 mjölkkor och 450 kvigor och kalvar samt 365 hektar som brukas för växtodling, främst vall. Lantmännen har redan kommit långt vad gäller att utveckla hållbara foder och minskat klimatavtryck.

Lantmännen har inlett ett samarbete med Arla för att bredda arbetet och skapa en plattform för gemensam utveckling. Framöver ska utvecklingen på Framtidsgården Viken även omfatta områden som djuromsorg, markanvändning, kolinlagring och fossilfria insatsvaror – även det viktiga ämnen för att utveckla framtidens mjölkproduktion och leva upp till klimat- och miljömål.

Arla har klimatdata på gårdsnivå och ekonomiskt incitament för hållbarhetsåtgärder. Lantmännen har såväl kunskap som praktiska

lösningar i form av insatsvaror som gör omställningen möjlig. Genom att kroka arm med Viken som utgångspunkt, kan ett gemensamt arbete bana väg för hela branschens omställning.

– Genom samarbetet på Framtidsgården Viken vill Lantmännen och Arla bidra till hela branschens gröna omställning, säger Claes Johansson, hållbarhetschef på Lantmännen. Ambitionen är att Viken ska driva fossilfri, produktiv och lönsam mjölkproduktion. Vi vet att potentialerna är stora rent tekniskt och kunskapsmässigt, men det krävs reellt ansvarstagande från marknaden och stöd från politiken för att realisera det på bred front. 🌱

Claes Johansson.

FARMAHEAD

Arlas program för gårdarnas gröna omställning heter FarmAhead. Det bygger på klimatdata från 8 000 gårdar, inventeringar av biologisk mångfald och jordhälsoprover.

Programmet innebär att en omfördelning av mjölkpriset ska ge incitament till åtgärder som minskar gårdarnas klimatpåverkan och ökar bidraget till biologisk mångfald och jordhälsa.

VÄXTFÖRÄDLING

OatFrontiers – mer havre i norr

ETT NYTT SAMARBETSPROJEKT

har startat mellan Sverige, Norge, Finland, Island och Irland med syfte att förbättra möjligheterna för havreodling i den norra regionen.

I projektet deltar Lantmännens växtförädling liksom två andra växtförädlingsföretag, tre forskningsinstitut och fyra universitet. Målet är att ta fram verktyg för att utveckla havresorter som klarar av de utmanande odlingsförhållandena i de nordliga områdena.

Syftet med projektet är att flytta havreodlingen längre norrut vilket ger lantbrukaren större valmöjligheter vad gäller olika grödor. Det finns ett ökat intresse för havre hos konsumenter och den kan också ha olika odlingstekniska fördelar.

– Nu gör vi studier för att förstå variationer och stressfaktorer och testar 400 äldre havresorter och resultatet av detta arbete hoppas vi inom växtförädlingen ska kunna användas för att ta fram nya sorter

med gynnsamma egenskaper för denna region, säger Johanna Holmblad, växtförädlare havre.

Samarbetsprojektet är treårigt. För att få fram nya havresorter krävs ytterligare flera års förädlingsarbete. ●

Läs mer om
OatFrontiers

ThermoSeed en av sju finalister

Lantmännens metod ThermoSeed, som behandlar utsäde med het ånga som ett alternativ till betningsmedel, var en av finalisterna i årets utdelning av Curt Bergfors Food Planet Prize. Priset är världens största miljömässiga utmärkelse och bland tusentalet nomineringar var ThermoSeed en av sju finalister.

Vann gjorde nätverket C40 Food Systems. Det är ett samarbete mellan ett 50-tal storstäder, som lett till att dessa städer serverar mer hälsosamma och miljömässigt mer hållbara matportioner. Prissumman

är på motsvarande drygt 21 miljoner kronor.

I juli utsågs ThermoSeeds grundare Kenneth Alness till agronomie hedersdoktor vid SLU:s fakultet för naturresurser och jordbruksvetenskap.

Starkt resultat för Lantmännen i andra tertialet

Lantmännens rörelseresultat för andra tertialet, justerat för jämförelsestörande poster, uppgick till 1 116 MSEK – något lägre än förra årets rekordresultat på 1 196 MSEK, men det näst bästa tertialresultatet någonsin. Scan redovisas för första gången som ett separat affärsområde.

NETTOOMSÄTTNING

23 200
miljoner

från maj till aug 2024

Högre omsättning i tertialet

Lantmännens nettoomsättning uppgick till 23 200 MSEK (21 623), en ökning med 7,3 procent vilket beror på förvärvet av Scan Sverige i slutet av mars.

JUSTERAT RESULTAT

1 116⁽⁻⁸⁰⁾
miljoner

från maj till aug 2024

Näst högsta tertialresultatet någonsin

Lantmännen redovisar ett starkt resultat både för andra tertialet och för årets första åtta månader. Divisionerna Lantbruk och Livsmedel levererade båda högre resultat än föregående år medan resultatet i affärsområde Swecon var lägre. Resultatet i division Energi var betydligt lägre, på grund av att etanolpriset har stabiliserats på en lägre, mer normal, nivå än de tidigare mycket höga nivåerna.

ÅRETS JUSTERADE RESULTAT

1 963⁽⁻¹⁴⁴⁾
miljoner

från jan till aug 2024

– Våra investeringar i den svenska infrastrukturen för livsmedelsproduktion fortsätter. Under tertialet beslutades att investera 1,2 miljarder kronor i produktion av växtbaserat protein från ärtor och åkerbönor. Det finns en globalt ökande efterfrågan på växtbaserade proteiner som livsmedels ingrediens, och den här investeringen innebär nya odlingsmöjligheter för svenska lantbrukare – och skapar förutsättningar för ökad svensk livsmedelsproduktion och livsmedelsexport, säger Lantmännens vd och koncernchef Magnus Kagevik.

Läs mer på
www.lantmannen.se/om-lantmannen/finansinformation/ eller skanna QR-koden.

VÄLKOMNA I STYRELSEN

Säg hej till tre nya ledamöter i Lantmännens styrelse:

Charlotte Elander, Jacob Bennet och Marie Grönborg.

Alla tar med sig olika erfarenheter och expertis men har två saker gemensamt – de ser Lantmännen som ett väldigt spännande företag med stor potential, och alla gillar skidåkning.

TEXT *Henrik Emilson* ILLUSTRATION *AI-verktyget Midjourney i samarbete med Micke Quick och Jessica Jäderås*

A circular portrait of Charlotte Elander, a woman with brown hair tied back, wearing a dark blue top and a necklace with a small pendant. She is smiling slightly. The background of the portrait is blurred green foliage. The entire page has a decorative background of green and yellow watercolor splatters.

CHARLOTTE ELANDER

”Jag är positiv, drivande och orädd”

CHARLOTTE STÅR STADIGT med båda fötterna på jorden, både bildligt och bokstavligt. Hon är utbildad agronom och arbetade länge som rådgivare inom Lantmännen. Idag driver hon och maken Erik ett eget jordbruk på 560 hektar och inte minst Energifabriken, ett bolag inom bioenergiområdet som de startade ihop med två andra familjer 2006. Eftersom hon känner Lantmännen väl kände hon att uppdraget i styrelsen skulle kunna passa henne bra.

– Lantmännen är ett mycket spännande företag med dess bredd i hela värdekedjan men också med dess internationella verksamhet som idag är mycket betydelsefull. Det är en verksamhet som passar mig väl, både lantbruksdelen, men också de andra delarna. Det ligger nära mina egna verksamheter varför jag verkligen hoppas kunna bidra i mitt styrelseuppdrag. Jag har redan en stor förståelse för verksamheten med mig in i uppdraget, säger Charlotte.

UTÖVER HENNES AKADEMISKA bakgrund och praktiska erfarenhet av växtodling och lantbruk har hon i rollen som vd och företagare en bred erfarenhet av förvärv och avyttringar, samt nationell och internationell handel. Hon har även arbetat länge med stora logistikflöden och olika produktionsprocesser, vilket gett en god förståelse för hur stora flöden, kapitalbildning och marknadsfluktuationer påverkar en verksamhet. →

CHARLOTTE ELANDER

Ålder: 51 år.

Bor: I Vadstena.

Familj: Man och barn, 14 och 16 år.

Yrke: Hon är lantbrukare, vd och ägare av Energifabriken samt flera bolag inom förnybar energi.

Utbildning: Agronom och biomedicinsk analytiker.

Karriär: ”Efter att jag blev agronom började jag som rådgivare på Lantmännen Växtråd. Jag har sedan varit chef för Växtodlingsdivisionen samt chef för Lantmännens spannmålsinköp i Sverige. År 2006 startade jag och min man, tillsammans med två andra familjer, Energifabriken. Sedan 2015 är jag vd på Energifabriken men också för bolagen Ecobränsle och Vegoil. Totalt driver vi sex bolag inom bioenergi i koncernen Rubisco.”

Intressen: ”Jag gillar att träna och framför allt skidåkning, både utför och på längden, och att cykla, både racer och mountainbike. Men jag gillar även trädgård och matlagning.”

→ Vilken tycker hon är den viktigaste frågan för att svenskt lantbruk ska frodas och må bra?

– Vi måste ha en långsiktig möjlighet till lönsamhet inom lantbruket, där ser jag att Lantmännen har en viktig roll. Både när det gäller Lantmännens utveckling och därigenom också de möjligheter som skapas för lantbrukaren att öka lönsamhet på gården. Det handlar om hygienfaktorer som att göra bra inköp av förnödenheter, men framförallt att förädlingsindustrin fortsatt skapar nya möjligheter att kunna driva växtodling och animalieproduktion med god lönsamhet, avslutar Charlotte Elander. ●

JACOB BENNET

Ålder: 58 år.

Bor: I Slättäng, på gränsen mellan Eslöv och Lund.

Familj: Har en son och en hund.

Yrke: Driver släktgården Slättäng med lantbruk.

Utbildning: "Civilekonom från Lunds universitet. Jag har ingen agrar utbildning men jag har alltid varit aktiv hemma. Jag har kanske fått den bästa av utbildningar genom att få vara med under högsäsongen hemma från unga år".

Karriär i korthet: "Jag jobbade nästan tio år för ett kemiföretag i USA. Sen flyttade jag hem till Sverige för drygt 20 år sedan och tog över Slättäng som är en gård med växtodling, där jag nu är fjärde generationen och ser i framtiden fram emot en femte generation".

Intressen: "Jag lever mycket med naturen där jakten är ett stort inslag. Ett annat stort intresse är skidåkning, och så spelar jag tennis, dock hellre än bra."

JACOB BENNET

”Viktigaste frågan för svenskt lantbruk är få upp lönsamheten”

SOM UPPVUXEN PÅ Slättängs gods på gränsen mellan Eslöv och Lund känner Jacob Bennet att han kanske har fått den bästa av utbildningar för att förstå vad ett lantbruk är. Han fick sedan tidiga år vara med under högsäsongen och arbeta. När han senare pluggade till civilekonom i Lund var det ett bra sätt att dryga ut studentkassan med att jobba extra hemma på gården. Efter att sedan ha arbetat utomlands på ett kemiföretag i tio år flyttade han hem till Sverige för drygt 20 år sedan och idag är det han som fjärde generationen driver egendomen på 900 hektar. Som medlem kände han förstås till Lantmännen väl när valberedningen hörde av sig. Det lockade.

– Jag kan faktiskt inte se något annat företag som är mer spännande och som är bättre positionerat än Lantmännen. Bolaget är i energisektorn och livsmedelssektorn och har lyckats utveckla synergierna mellan de två benen. Att Lantmännen förfogar över hela kedjan på ett bra sätt och tar råvaran hela vägen fram till slutkonsument, det lockade mig. Men också att Lantmännen har en spännande ägandeform

i sin kooperativa modell. Till skillnad från den mer kvartalsinriktade industrin, där jag verkat, så går det att göra mer långsiktiga satsningar som kommer sina ägare till godo både i form av avkastning, men också att det stärker företaget som affärspartner till våra medlemmar.

DE FRÄMSTA ERFARENHETER han tar med sig in i rollen som ny styrelsemedlem är tre: Hans internationella erfarenheter utanför den agrara sektorn. Hans goda analytiska förmåga, hans erfarenhet, som ordförande i Svensk Betodling, av att jobba i ett medlemsföretag. Vad anser Jacob vara den viktigaste frågan för svenskt lantbruk?

– Den viktigaste frågan är att vi får upp lönsamheten. Till exempel måste vi tillsammans med våra medlemmar och andra organisationer jobba för att regelbördan ska bli enklare. Den är för omfattande inom vår näring vilket jag tror hämmar både utveckling och lönsamhet. ●

MARIE GRÖNBORG

”Att få bidra här ska bli väldigt roligt, spännande och hedrande”

SEDAN ETT ÅR tillbaka arbetar Marie Grönborg enbart med olika styrelseuppdrag. Rent tekniskt och på pappret är hon alltså ”styrelseproffs”, men det är en term hon har lite svårt att förlika sig med.

– Ja, det låter som om man är lite passiv, men jag tycker att arbetet i en styrelse är något man gör högst aktivt och med stort engagemang, säger Marie som utöver Lantmännen också sitter i styrelsen för SSAB, Eolus Vind, Aduro Clean Technologies samt Bioextrax.

Då hon är tillgänglig för styrelseuppdrag får hon en del påringningar och hon beskriver att just påringningen från Lantmännens valberedning är en av de roligaste. Det har att göra med hennes engagemang för vad hon kallar ”Sverige AB”, alltså hela Sveriges industri och produktion samt hur vi på ett hållbart sätt kan tillvarata landets naturtillgångar som skog, gruvor, odlingsmark och vatten. I Sverige AB ingår även landets tradition av tekniskt kunnande och företagande.

– Här har Lantmännen en väldigt betydelsefull roll. Det är ett spännande och mycket professionellt företag och när jag insåg bredden i verksamheten blev det bara ännu mer intressant. Att få bidra här ska bli väldigt roligt, spännande och hedrande.

ISTYRELSEN ÄR Marie en så kallad extern representant, hon är inte medlem i Lantmännen och hon har inte en bakgrund inom lantbruk. Däremot har hon hela sitt arbetsliv arbetat industriellt och globalt inom tekniska och kommersiella bolag och mycket med hållbarhetsomställningen. Vad anser hon vara

den viktigaste frågan för att svenskt lantbruk ska må bra även i framtiden?

– Det finns många saker som är viktiga där, men vi behöver kunna hantera de stora frågorna, klimat och hållbarhet, och ändå få en stabil och lönsam avkastning. Vi har alla möjligheter till det, Sverige har ett bra lantbruk och bra djurhållning, och vi har fördelar med vår tillgång på mark och vatten. Om vi utnyttjar de tillgångarna till vår fördel, kan vi både säkra lönsamhet på gårdarna, vår inhemska konsumtion, och bidra till export. 🍋

MARIE GRÖNBORG

Ålder: 54 år.

Bor: I Ängelholm.

Familj: Make och två utflugna barn, 22-årig son och 25-årig dotter.

Yrke: Hon jobbar enbart med styrelseuppdrag sedan ett år tillbaka. Utöver Lantmännen även SSAB, Eolus Vind, Aduro Clean Technologies, samt Bioextrax.

Utbildning: Hon är civilingenjör inom kemi från Chalmers och Imperial College i London.

Karriär i korthet: ”Längst tid har jag arbetat på Perstorp AB i olika roller där jag bland annat var vd för ett dotterbolag en period och satt i koncernledningen som ansvarig för ett affärsområde och den globala utvecklingsavdelningen en annan period. Efter det har jag haft två vd-uppdrag, ett på Purac, vattenrening och biogasproduktion, samt ett på TreeToTextile som utvecklat en mer hållbar teknik för framställning av cellulosa-baserade fiber för textilindustrin.”

Intressen: ”Jag tycker mycket om att vara aktiv utomhus, med traillopning, längdskidor, vandring, och tycker också mycket om yoga, resor, vin och mat”.

Höstmåltid!

Njut av en smakrik och härlig variant av den klassiska carbonaran, på svensk linguine. Servera gärna tillsammans med en grönsallad och rustik baguette. Och varför inte avsluta med en hemmagjord müslibar?

RECEPT

Baka med favoritmüslin

Att göra hälsosamma müslibars är enklare än du tror.

Du behöver:

125 gram urkärnade dadlar
3 dl AXA Gold Original Müsli
3 msk kokosolja
Choklad av valfri sort

Gör så här:

1. Kör 2 dl müsli, dadlar och kokosolja i en mixer.
2. Häll massan i en skål och tillsätt resten av müslin, blanda ihop.
3. Tryck sedan ut massan på ett bakplåtspapper i en mindre form, ställ att stelna i kylskåp.
4. Skär upp bars i valfri storlek.
5. Smält choklad och ringla över dina müslibars.
6. Förvara gärna i kylskåp om du inte äter alla på en gång!

AXA Gold Original Müsli finns att köpa på ICA, Coop och Hemköp. Saknar du müslin i din butik? Fråga gärna personalen så kanske de tar in den.

RECEPT

Vegetarisk linguine carbonara med skogschampinjon och saltorkad tomat

4 portioner

450 g Kungsörnen Svensk Linguine
1 st gul lök
1 st vitlöksklyfta
250 g skogschampinjoner
1 knippe färsk timjan (kan ersättas med 1 tsk torkad)
1 dl saltorkade tomat
200 g färsk eller fryst, tinad spenat
2 st ägg
1,5 dl vispgrädd
2 dl riven vällagrad prästost
Salt och svartpeppar
Smör till stekning

Till servering

1 dl rostade pumpakärnor
Riven vällagrad prästost

Så här tillagar du receptet (30 minuter):

1. Skala och finhacka löken och vitlöken. Kvarta eller skiva svampen. Repa timjanbladen från kvistarna.
2. Fräs svampen i en stekpanna tills vätskan avdunstat. Tillsätt sedan en rejäl klick smör och fräs vidare ett par minuter tills svampen börjat få färg. Tillsätt då lök, vitlök och timjan (spara lite till garnering) och fräs vidare tills löken mjuknat och fått fin färg. Rör ner tomaterna och spenaten och stek ihop några minuter.

3. Koka linguinen enligt anvisningen på förpackningen.

4. Vispa samman ägg, grädd och ost i en skål. Salta och peppra.

5. När pastan är färdigkokt, häll av vattnet och rör ner svampfräs och äggblandning. Blanda ordentligt och smaka av med salt och peppar.

6. Toppa pastan med rostade pumpakärnor och servera tillsammans med riven ost.

Kungsörnens nylanserade svenska linguine innehåller 100 procent durumvete som odlats av svenska bönder.

Bonjour har nyligen lanserat Rustik Baguette bakad på rostad surdeg från Frankrike!

Finns det kultur som uppmärksammar den moderna bondens villkor? Ja! **På Sveriges sydkust pågår ett samarbete mellan ett lantbruk och en teatergrupp** – mötet skapar intresse för lantbruk på ett unikt sätt.

TEXT Maud Lindholm FOTO Karolina Wessman TEATERBILDER Andreas Paulsson

Som en del i Groddens vilja att lyfta kultur som uppmärksammar lantbrukarens villkor, inleddes året med en novelltävling. Tävlningen är nu avslutad, juryarbete pågår och vinnaren presenteras i nästa nummer av Grodden!

Bondgård

– med teater i ladan

I en ekonomibyggnad på gården Sånarp utanför Beddinge i Skåne huserar Lilla Beddinge Teater. De hyr in sig hos Bertil och Maria Sånesson, som ville stötta de unga förmågorna från trakten när de saknade en passande lokal.

– Först sa vi att det inte gick, för ladan var ju full med maskiner och skrot – men ungdomarna sa att det skulle städa ur. Och det gjorde de. Och nu har de kommit hit varje sommar i tio år, berättar Bertil Sånesson.

PÅ VINTERN ÄR byggnaden full av maskiner och konstgödsel. När sommaren närmar sig och maskinerna flyttar ut, flyttar teatergruppen in och bygger upp säsongens scen. I augusti, när ladan åter behövs för gårdens verksamhet, river gruppen scenen och städa undan. En del av byggnaden hyr de på årsbasis för förvaring.

– Både min fru och jag tycker att det är kul att ha dem här, säger Bertil. Det springer folk här hela sommaren och vi

går och kollar på pjäserna och snackar lite med de inblandade.

Rasmus Mononen, som gått scen-skolan i Göteborg, är teaterns initiativtagare. Han och de övriga skriver och producerar själva.

– I storstäderna är behovet av kultur ofta mättat, men vi som kommer från Söderslätt vet att det är glest på landsbygden vad gäller professionell teater. Så jag och min syster började leta en lämplig arena i vår trakt.

FÖRSTA GÅNGEN LADAN kom på tal var när Rasmus träffade Bertil i sina föräldrars kök.

– Hade inte Bertil tyckt om sammanhanget hade det inte fungerat. Han är stöttande och bidrar dessutom med kompetens av olika slag.

Varje år när scenen ska byggas krävs alltid någon speciallösning. Dessa utmaningar diskuterar Rasmus med Bertil. Via sina respektive kontaktnät når de en mängd olika kompetenser. Många i trakten blir på olika sätt involverade i arbetet kring teatern.

”Det är extra kul när stadsbor lockas till vårt sammanhang och får ta del av livet på en gård.”

– Lantbrukare verkar besitta samma kunskaper som scenkonstruktörer och har dessutom verktygen som krävs, säger Rasmus. Internationellt var det tidigare vanligt att teatrar tog in olika yrkeskategorier, som båtfolk för att göra dragningar i taket och någon smed för att svetsa en balk. Det gäller att förstå konstruktion.

TEATERN HAR CIRKA 40 projektanställda och kan ta in cirka 120 åskådare. Efter första veckan i sommar var samtliga föreställningar utsålda. I år spelade de musikalen Pippin, liksom konserter i

Bertil och Rasmus utanför ekonomibyggnaden som tjänstgör som teater om sommaren. Längan byggdes till Baltiska utställning i Pildamsparken i Malmö 1914, som avbröts när kriget bröt ut.

form av Melodikryssset. De arrangerar även skolverksamhet där barn och ungdomar från stan kommer ut för dans- och sånglektioner.

– Det är extra kul när stadsbor lockas till vårt sammanhang och får ta del av livet på en gård, säger Rasmus. För dem blir det till exempel världens grej att det finns kycklingar i verkstaden!

Varje år försöker gruppen få till

samarbeten som gynnar och förenklar för deltagare och publik, som med taxiföretag och olika B&B. De hyr lägenheter i gårdarna omkring till de tillresta skådespelarna. För mat och dryck samarbetar de med lokala producenter. Lilla Beddinge Teater utgörs i första hand av anställda proffs, men även ideella eldsjälar behövs för att landa allt.

Bertil gläds åt att kunna bidra till att

landsbygden får sin del av kulturutbudet:

– Och så blir man förstås lite av ett namn på bygden!

Hur har teatern bidragit till trakten tror du?

– Mycket! Alla kommer hit och tittar och när jag gick som parkeringsvakt en kväll mötte jag någon som kört hit för teaterns skull ända från Varberg! 🟢

Ny strategi pekar Unibake i rätt riktning

Pandemi, Rysslands invasion av Ukraina och en chockartad inflation. Kriserna har avlöst varandra under senare år och tvingat **Lantmännen Unibake** att justera kursen. Med en ny strategi i ryggen lyckades de öka försäljningsvolymerna för sin internationella affär under årets första tertial.

TEXT Åsa Lovell

Lägg inte alla ägg i samma korg är en devis som rimmar väl med Lantmännen Unibakes verksamhet. Medan försäljningen i de nordiska länderna

minskat de senaste åren till följd av stigande inflation, räntor och energikostnader har Unibakes andra marknader presterat bättre.

– Om inte Unibake hade utvecklats som ett internationellt bolag med verksamhet i över 20 länder skulle vi inte ha klarat det lika bra. Vårt globala perspektiv och vår diversifierade verksamhet hjälper till att sprida och minska risken, säger Carsten Lyngsø Thomsen, chef för Lantmännen Unibake.

Samtidigt har den geopolitiska utvecklingen tveklöst påverkat Unibake. Unibake sålde sin framgångsrika

verksamhet i Ryssland efter den ryska invasionen av Ukraina och behövde hitta en ny strategisk riktning.

NÄR CARSTEN LYNGSØ THOMSEN

tillträdde rollen som chef för Unibake under hösten 2022 lät han göra en genomlysning av bolaget.

– Den visade att Unibake redan då var välskött och hälsosamt, men att vi var tvungna att göra vissa justeringar för att säkra tillväxt, säger han.

Resultatet blev en uppdaterad strategi som fick namnet Growing Sustainably och som sjösattes i mars 2023 (se faktaruta).

Strategin syftar till att driva Unibakes tillväxt både vad det

gäller produkter, försäljningskanaler och geografiska marknader – och att göra det med minimal klimatpåverkan. Fokus är på strategiska initiativ för kontinuerlig förbättring.

– Jag är imponerad över hur våra

olika affärer i alla länder har jobbat gemensamt för att implementera vår strategi. Vi har lyckats väl med att kommunicera och genomföra förändringar, vilket gör mig både stolt och glad, säger Carsten.

ETT FRAMGÅNGSOMRÅDE ÄR arbetet med kostnadsledarskap. Unibake har jobbat med att optimera sina produktionsprocesser, bland annat genom att förenkla sortimentet, samt logistikkedjor och upphandling. Som resultat kan företaget nu agera snabbare på förändrade marknadsförhållanden och kundkrav och stå sig starkare i konkurrensen. Unibake har också identifierat nya tillväxtmarknader.

– Rumänien och regionen runt omkring har stor tillväxtpotential. Konsumtionen går i samma riktning som vi tidigare sett i Västeuropa, med ökat fokus på bake off-produkter, säger han.

En ny anläggning med tre produktionslinjer är under uppbyggnad i Rumänien. Första linjen är igång och de

Carsten Lyngsø Thomsen.

Lantmännen Unibake ...

... har verksamhet i fler än 20 länder, driver över 30 industriella bagerier och säljer produkter i över 60 länder globalt. Företaget har cirka 6 000 medarbetare runt om i världen.

andra två ska vara klara i slutet av 2024 respektive 2026. Två av linjerna kommer att producera just bake off-produkter och den tredje korv- och hamburgerbröd.

– Jag är extremt tacksam att våra ägare, Lantmännens medlemmar, vill och vågar ta långsiktiga beslut. Även om det finns stora tillväxtmöjligheter, så krävs det mod att investera i Rumänien till exempel, säger Carsten Lyngsø Thomsen.

Även USA har fått högre prioritet än tidigare.

– Vi har ändrat vårt tillväxtfokus från öst- till västorienterade marknader. Trots det fysiska avståndet är USA strategiskt av stor betydelse och intresse. Vi genomför förstudier nu och ser stora tillväxtmöjligheter, säger han.

STRATEGIN GROWING SUSTAINABLY ligger fast även framöver. En nyligen gjord utvärdering visar att de flesta slutsatser från 2022 fortfarande stämmer, med vissa modifieringar.

– Vi trodde på en återhämtning i

de nordiska länderna under 2024. Nu tror vi att det dröjer en bit in på 2025 innan Sverige, Norge och Danmark är tillbaka i en mer normal konsumtion. Vi ser också att den geopolitiska oron har accelererat. Dessutom måste vi fortsätta fokusera på att behålla kompetent personal. Även om arbetslösheten stiger på flera marknader får vi inte slappna av utan måste fortsätta arbeta för att bygga en organisation i världsklass, säger Carsten Lyngsø Thomsen och fortsätter:

– En fördel och styrka vi har är också långsiktigheten, närvaron och kunskapen i hela kedjan från jord till bord. Det har vi tack vare våra medlemmar och att vi är en del av Lantmännen. ●

Growing Sustainably

Strategin omfattar fyra hörnstenar och ska driva Unibakes tillväxt på ett hållbart sätt:

Upprätthålla starka positioner med en handlingsplan för att:

- Försvara och utveckla ledande positioner.
- Expandera närvaron inom snabbmat.
- Påskynda tillväxten inom bakverk och söta bröd, särskilt inom den amerikanska konditori-verksamheten.

Stärka konkurrenskraften genom att:

- Förenkla sortimentet.
- Optimera infrastrukturen för produktion.
- Investera strategiskt i centrala och regionala anläggningar för att skapa skaleffekter.

Framtida satsningar i form av att:

- Aktivt söka efter förvärv inom utvalda regioner och kategorier.
- Bygga en ledande position inom wienerbröd i USA och fortsätta expansionen i sydöstra Europa.

Operativ excellens genom att:

- Förbättra datadrivna beslut, samarbete och kompetensdelning mellan regioner och länder.
- Stärka processer för planering och försäljning.

Fem svarar

Lars-Åke Gustavsson

Norsholm

– Skördarna är inte dåliga, de är på normal nivå men det har sett så mycket bättre ut. Jag tänkte att jag hade räknat fel på höstvetet och sa till de andra att det saknas ju en vagn på det här fältet! Vårvetet börjar vi skörda i morgon. Det ser jättefint ut men det kan ju vara likadant där, att det bara ser ut så. Har man inte många ben att stå på kan det bli lite tufft. Vädret var kanske för torrt i maj och juni men vi tyckte att det utvecklade sig bra, vi har gödslat upp och betalat ganska mycket pengar för gödningen. Men vi får alltså inte så mycket avkastning som vi trodde. Och sen gäller det att få betalt också. Men skörden har gått bra. Vi har tröskat till låga vattenhalter och bärgat vår halm. Vi är nöjda med halmen!

Fredrik Persson

Karlskrona

– Jag har precis levererat en bil med gryn havre som förhoppningsvis klarar kvalitetskraven. Lite orolig är jag, den är lite för lätt. Jag är klar med raps, vete och ärter också. Och vallen, som är jättefin i år! Det är alltid skönt när man fått in allt under tak.

I vårt hörn har vi ofta försommartorka men i år fick vi bara en liten släng av det och grödorna hann inte vika ner sig. När det började regna i juni kunde jag känna att vi var i hamn. Det har ju varit fler misslyckade år än goda år, så man är bara glad att det blir en skörd!

Hur har skörden gått?

Anna Bodin

Uppland

– Vi hade torrt länge så vi trodde inte att det skulle bli så mycket. Men i år har vi haft otrolig tur med vädret! Vi började med ängssvingel och den gav för lite. Höstvetet var däremot bra kvalitet och gav lite över förväntan. Även värkorn gav lite över normalt. Det var ändå en glad överraskning! Ärtor gav en normalskörd. Vitklöver gick ut sig, så där sådde vi ärter i stället – och det var ett bra beslut i år. Nu har vi bara rödklöver kvar. Den har vi stränglagt och ska tröska i eftermiddag, den är väl okej. Vi kunde så enligt plan och sen fick vi några väldigt lokala bra regnskuror i juni och juli.

Odd Runfeldt

Gotland

– Överlag är det ett bra år. Rapsen har inte sett så fin ut på väldigt många år – den var över två meter på sina håll! Men sen hamnade vi på ett bra normalår ändå. Höstvetet är det länge sedan vi fått så bra resultat på, medan andra har fått sämre. Höstkorn är vi också nöjda med även om det också blev lägre än förväntat. Varför vårspannmålet bara gav en normal skörd trots blöt och fin vår har jag ingen förklaring till. Höstrapsen börjar folk tröttna på och ärtan var också en besvikelse i år. Men halm! I år har åtta ton vete gett fem ton halm, vilket är en högre andel än vanligt. Det är riktigt bra!

”När det började regna i juni kunde jag känna att vi var i hamn.” Fredrik Persson

Emma Folkesson

Robertsfors

– Skörden har gått otroligt bra! Däremot gick skördetröskan sönder och vi har varit tvungna att leja ut allt utom det allra sista. Och det har regnat så ofta att vi har varit tvungna att vara ute och köra alla fina dagar. Sen kom det någon åbskskur precis innan, men det ordnade sig. Både vall och spannmål har gett mer än vanligt; stor mängd och torrt och bra. Vi har inte tagit prover än, men korna har fått av både första och andra vallskörden och svarat bra.

”Skörden har gått otroligt bra! Däremot gick skördetröskan sönder...” Emma Folkesson

Så funkar Styrfils- synk

Nu har det blivit ännu enklare att dra nytta av din insamlade gårdsdata. Tack vare den nya lösningen Styrfilssynk förenklas och förbättras informationen som når din uppkopplade traktor. Syftet? Ett mer produktivt och hållbart lantbruk.

agronod

Steg 1

Dela datan i Agronod

Agronod står för enkel och säker hantering av data. Logga in och godkänn att din data får delas mellan Dataväxts tjänst CropPlan och Hushållningssällskapets Markkartering. Med ditt godkännande kan de båda portalerna nu kommunicera med varandra.

Steg 2

CROPPLAN

Planera din odling som vanligt.

Planera och optimera

Med styrfilssynk överförs näringsbalansberäkningar från CropPlan till markkartering.se och din plan optimeras med hjälp av resultatet av analysen. Bara nödvändig information för att skapa styrfiler delas och du kan när som helst återkalla ditt samtycke i Agronod.

MARKKARTERING

Analysera din mark som vanligt.

STARKA TILLSAMMANS

Den nya tjänsten är ett samarbete mellan Lantmännen, Agronod, Hushållningssällskapet och Dataväxt.

Steg 3

Koppla upp traktorn

Din data kan precis som tidigare delas med din uppkopplade traktor, men med den nya lösningen skickas tilldelningsfiler direkt till uppkopplade maskiner, utan behov av USB-minnen. Traktorn kan styra utifrån den data som ligger till grund för insatsen – och odlingen optimeras.

Ärt tar plats på fältet

Sveriges första storskaliga fabrik för växtbaserat protein byggs just nu i Lidköping. Satsningen är ett sätt att möta den ökade efterfrågan på framtidens mat och skapar nya odlingsmöjligheter för lantbrukare.

TEXT Linda Swanberg

I början av september startade bygget av en ny produktionsanläggning för ärtprotein i Lidköping. Den ska stå klar under första halvåret 2027 och är en del av Lantmännens långsiktiga satsning på växtbaserade proteiner. Den nya anläggningen kommer främst att producera växtbaserade proteiner från ärtor, men kommer även att använda åkerbönor som råvara.

– Det är fantastiskt kul att Lantmännen gör den här framtidssatsningen och att vi som koncern kan ta vara på de möjligheter vi ser finns på marknaden, säger Per Gerhardsson på Lantmännen.

SOM INKÖPSCHEF FÖR spannmål har han fått en ny uppgift – att se till att ärtodlingen i Sverige ökar så att det finns råvara till den nya anläggningen. Fullt utbyggd ska anläggningen varje år förvandla 30–40 000 ton gula ärtor till ärtproteinisolat. Lantmännens ambition är att den svenska odlingen av ärtor ska öka med 50 procent – från cirka 80 000 ton ärtor i dag till runt 120 000 ton.

– Vi räknar därför med att nuvarande odlingsareal måste utökas med 15 000 hektar, säger Per Gerhardsson.

Per Gerhardsson.

För Sveriges lantbrukare innebär satsningen på ärt nya förutsättningar och möjligheter. Genom att lägga till en gröda i växtföljden minskar påverkan på miljön och klimatet. Ärtan är också ett hållbart substitut till den importerade sojabönan. Inom Lantmännen

pågår nu ett aktivt arbete för att öka kunskapen och skapa intresse för ärtodling bland lantbrukare.

– Vi ser att ärt kan vara en attraktiv gröda för lantbrukare i många delar av landet, men vi behöver öka kunskapen kring hur man får en lönsam odling.

Den digitala Ärtskolan i Projekt Svalöv är ett exempel på hur vi jobbar med det. (Läs mer om Ärtskolan på sidan 29.)

ENLIGT PER GERHARDSSON är total ekonomin avgörande för att få lantbrukare att börja odla eller utöka sin areal av ärter. Priset på ärter tillsammans med avkastningen behöver vara ett likvärdigt eller bättre ekonomiskt val jämfört med andra grödor.

– Vi satsar därför mycket på växtförädling och att få fram sorter med en stabilare avkastning och som kanske kan mogna tidigare på säsongen. Växtförädlingen fokuserar också på vilka sorter som kan skräddarsys för

NYA ANLÄGGNINGEN FÖR VÄXTBASERADE PROTEINER

- Anläggningen för växtbaserat protein beräknas stå klar i början av 2027 och är den första i Sverige.
- Cirka 35 000 ton ärtor och cirka 5 000 ton åkerböna ska förädlas i anläggningen varje år.
- Proteinisolatet kan användas i exempelvis proteindrycker, bröd och mejeri- och köttsubstitut.
- Restströmmar från anläggningen kommer att sammankopplas med befintliga bioraffinaderier.

produktionen som Lantmännen har i Lidköping, säger han.

EN ANNAN VIKTIG del handlar om att se till att det finns tillräckligt med utsäde för de lantbrukare som vill börja med ärtodling.

– Det arbetet började vi med redan för två–tre år sedan och där ligger vi bra i fas, säger Per Gerhardsson.

Lantmännens satsning på ärtprotein är ett sätt att möta den ökade efterfrågan på hållbara och växtbaserade proteiner. Enligt Malin Eriksson, Insights Manager på Cerealia, finns det

FÖRSTA SPADTAGET ÄR GJORT!

Den 3 september var en historisk dag i Lidköping när Lantmännen satte första spaden i jorden för den nya anläggningen för växtbaserade proteiner. Inbjudna gäster och media lyssnade till ett antal intressanta talare, däribland landsbygdsminister Peter Kullgren:

– I dag firar vi första spadtaget för en ny stor-skalig produktionsanläggning för ärtprotein här i Lidköping. Framtidsstro är ju vad de här byggena signalerar – tilltro till framtiden, både för svensk mat och för vår förmåga att klara den klimatomställning som vi behöver göra.

mycket som pekar på att marknaden kommer att fortsätta växa.

– Trenden med att äta mer grönt har haft ett enormt uppsving och vi ser en stadig tillväxt av konsumenter som vill få in mer växtbaserad mat i sin diet. Dessutom har vi nu en yngre generation som är vana att äta mycket grönt. Den gruppen kommer att påverka efterfrågan långt in i framtiden, säger hon.

Malin Eriksson.

INTRESSET FÖR VÄXTBASERAD mat har gjort att det finns ett stort utbud av produkter baserade på sojaprotein som ska ersätta kött. Samtidigt visar Lantmännens undersökningar att allt

fler konsumenter vill undvika just soja-protein. Många värdesätter också lokala produkter av hög kvalitet.

– Konsumenterna upplever att det finns både hälso- och klimatomställningar med soja-protein och ser hellre andra alternativ. Att vi nu får en svensk ärtproteinfabrik och kan utveckla produkter baserade på svenska råvaror skapar stora möjligheter, säger Malin Eriksson.

EN ANNAN STARK trend som talar för gröna proteiner är det ökade intresset för mat med högt proteininnehåll.

– Många förknippar högt proteininnehåll med god hälsa. Vi kan också se

att det skett en förflyttning från väldigt specialiserade produkter som proteinpulver till andra kategorier, inte minst snackingprodukter.

DET VÄXTBASERADE PROTEINET som ska tillverkas på anläggningen i Lidköping kan användas som ingrediens i bland annat proteinbars, proteindrycker, bröd och mejeri- och köttsubstitut.

– Med tanke på de stora makro-trender som finns kring mat och hur det påverkar hälsa och klimat finns det stora möjligheter till att utveckla nya spännande produkter. Jag är övertygad om att både Lantmännen och de vi exporterar till kommer att hitta många fler användningsområden längs vägen, säger Malin Eriksson. ●

Gustaf och Bengt Stureson, som driver Fogdegården på Östgötaslätten, kan ståta med en framgångsrik äggproduktion, prisbelönt boskap och ett eget vindkraftverk. Gården är också en av Lantmännens leverantörer av ärtor för utsäde.

TEXT Åsa Lovell FOTO Linda Dybeck

Här har ärten en naturlig roll

Det är slutet av augusti. På Fogdegården utanför Mjölby i Östergötland är skörden till ända. Efter många blöta dagar torkade marken tillräckligt för att även ärtorna skulle kunna bärgas och nu värmer sensommarsolen. På betesmarkerna skymtar delar av gårdens prisbelönta Charolais- och Red Angus-boskap, medan gårdens egen vindkraftverk sakta snurrar sina blad.

Två generationer Sturesson, sonen Gustaf och pappa Bengt, visar runt på gården, pekar och förklarar. Ladan andas historia, den har stått där sedan gården uppfördes 1881, medan övriga byggnader har byggts till under årens lopp i takt med att verksamheten vuxit.

Ett surrande hörs från den jättelika torkbyggnaden där en pelletsdriven fläkt blåser luft på 150 ton nyskördade ärtor, som ska levereras till Lantmännen för utsäde.

– Ärtor för utsäde kräver extra varsamhet för att behålla en god grobarhet och kvalitet. Efter skörd ska ärtorna helst hanteras så lite som möjligt för att inte spricka, förklarar Bengt.

Efter en kort biltur från hönsstallarna någon kilometer från huvudgården, slår sig far och son ner i personalmatsalen, vars väggar pryds av prisrosetter för gårdens avelsdjur. Här samlas gårdens anställda varje morgon klockan 9 för en gemensam "äggafrukost".

– Frukosten är viktig för att alla ska känna sig delaktiga i verksamheten. Är någon ute på fälten så ser vi till att hämta hit dem, säger Bengt.

Vägg i vägg med matsalen finns gårdens hjärta, kontoret, och på ett loft vid hallen har Bengt och Gustaf inrett ett modernt konferensrum.

BENGT VALDE TIDIGT att bolagisera gården. Under hans dryga 40 år som ägare har han utvidgat både markareal och verksamhetsområden. I dag består verksamheten av tre bolag inriktade på växtodling och avel, äggproduktion, och vindkraft, med en total årlig omsättning på cirka 35 miljoner kronor.

Gustaf har varit delägare och delaktig i driften sedan han flyttade hem 2008, efter ett läroår i Kanada. I december 2022 tog han över som ägare av fastigheten, medan hans fru, Karin, numera sköter bokföringen.

– Gården hade definitivt inte sett ut så här idag om inte Gustaf varit med på tåget. Att köpa →

Fogdegården har gått i arv i familjen Sturesson i fem generationer. Idag är det sonen Gustaf och pappa Bengt som driver verksamheten.

FOGDEGÅRDEN

Gården ligger i Väderstad, mellan Mjölby och Vadstena. Gårdens areal består av 440 ha åker, 75 ha bete och till fastigheten hör också 60 ha skog.

På Fogdegården Lantbruk AB bedrivs växtodling och uppfödning av Charolaisdjur och Red Angus för avel. Företaget har två dotterbolag: Herrgårdens äggproduktion AB producerar årligen 1 100 ton ägg och Herrgårdsvind AB, bildades 2002 då ett vindkraftverk av märket Vestas V 52 togs i drift. Tillsammans omsätter de tre bolagen cirka 35 miljoner kronor per år.

Gårdens djur har varit vid flera tillfällen vunnit utmärkelser på Elmiamässan.

mer mark hade varit en usel affär om vi hade tänkt sälja efter några år, säger Bengt.

– Jag har verkligen velat ta det här vidare och fortsätta att utveckla och bygga ut. Vi hade 20 000 höns när jag kom hem och det första vi gjorde var att bygga ett hönsstall till, tillägger Gustaf.

HÖNSEN OCH ÄGGPRODUKTIONEN ligger Gustaf varmast om hjärtat. Allt vete, havre och rågvete som gården odlar blir numera foder åt hönsen, vilket motsvarar ungefär 65 procent av vad hönsen äter. Korn odlas för utsäde, liksom ärtorna. Utöver ärtor odlas raps som växlingsgröda.

Av Fogdegårdens totala åkerareal på 440 hektar, tröskas varje år cirka 350 hektar, medan resten är i vall. Av dessa används 37 hektar till att odla ärter, det vill säga cirka 10 procent.

– En bra växtföljd är grunden för bra skördar på sikt. Tack vare ärtorna får vi en bättre veteskörd året efter och därmed bättre vete för foder till hönsen. Därför är ärtorna en viktig del i helheten, betonar Gustaf.

Enligt honom borde fler lantbrukare kunna dra nytta av ärtodling, inte minst med tanke på

den ökande efterfrågan på växtprotein.

– Men jag tror att många är för bekväma för att odla ärter, säger han.

Inte minst kan ärtskörden vara nog så komplicerad. Först och främst är det av största vikt att marken är torr. Är det blött bildar ärterna närmast ett plastliknande täcke på marken. Men även i torrt väder ligger själva ärtskidorna ofta nära marken och det finns risk att få in jord och sten i maskineriet.

– Tröskan måste gå lågt så det krävs extra koncentration. Men hur bra man än tröskar kommer det alltid med en del jord, säger Bengt.

Under åren har Bengt och Gustaf hittat några knep för att förenkla arbetet. Bland annat låter de bli att använda returelevatoren vid skörd av ärtorna för att minska risken att få jord i hela tröskan.

– Vi har också investerat i en lucka till spann-målselevatoren för att jord ska kunna rinna ut, men det kanske inte fungerar helt, för efter var och varannan tank går jag ur och petar rent för att inte få jord i tanken, säger Bengt.

En annan idé som far och son har testat är att ha en lägre utsädesmängd för att få ett glesare bestånd. Då står ärterna ofta bättre, samtidigt

som marken torkar fortare. Metoden har visat sig fungera bra och har gett lika stor skörd, trots det glesare beståndet.

De senaste tio åren har Fogdegården valt att odla Ingrid ärt som, enligt Gustaf, står bättre än de ärtor de använde tidigare. Men Bengt efterfrågar mer växtförädling.

– Finns det egentligen någon förädling av ärtor? För det är klart, om vi ska vi öka odlingen av ärtor så måste det ju också ske en förädling som gör att det kanske blir lite säkrare och enklare i skörden, säger han.

VILJAN ATT HÄNGA med i utvecklingen är stark hos både far och son. Kompetent personal, moderna maskiner och den senaste tekniken är självklarheter. Liksom satsningar på hållbarhet. Generationsskiftet verkar ha gått smärtfritt.

– Det funkade bra. Vi bollar ju i princip alla frågor och är ganska lika i vad vi vill och ska göra, säger Gustaf.

Bengt håller med:

– Jag tror det är en styrka för företaget att vara två generationer som kan lära av varandra, säger han. ●

VÄXTFÖRÄDLINGSPROGRAMMET

Lantmännen har ett växtförädlingsprogram med målet att ta fram nya, stabila ärtsorter för svenska odlingsförhållanden. Programmet omfattar såväl gulärter, konservärter som skördas gröna och foderärt/proteinärt. Projektet benämns "Ärtan – garantin för framtidens gröna protein", och sker inom ramen för SLU Grogrund – kompetenscentrum för växtförädling av livsmedelsgrödor.

ÄRTSKOLAN

För att öka kunskapen om ärtan och ta kål på myten av att det är svårodlat har Lantmännen startat Ärtskolan, som är en del av Projekt Svalöv. Ärtskolan ger handfasta tips och råd på hur man bäst går tillväga för att bli en ärtodlare – både i video och poddformat. Är du Lantmännens nästa leverantör av ärtor?

Kolla in
Ärtskolan här. →

En ny investering i **Kimstad** minskar foderfabrikens förbrukning av plast med en tredjedel – och gör samtidigt arbetet mer effektivt och säkert för de anställda. Förhoppningsvis leder satsningen även till nya affärer.

TEXT Maud Lindholm FOTO Linda Dybeck

Från hink till påse

Lantmännen Lantbruks foderproduktion omfattar totalt sju foderfabriker och den minsta av dessa finns i Kimstad. Där produ-

ceras cirka två procent av de totala 1 100 000 ton foder som fabrikerna tillverkar årligen.

I Kimstad tar de 15 medarbetarna fram 24 000 ton foder per år. Det handlar främst om mineralfoder till kor och hästar, gårdspremixer till grisar och fabrikspremixer. Dessa produkter levereras i

bulk, storsäck eller småsäck. Utöver det tillverkas också fodertillskott, exempelvis vitamin- och mineralblandningar, till alla djurkategorier. Dessa fodertillskott har hittills förpackats i plasthinkar av olika storlek.

– Det har handlat om en manuell paketering, där våra kollegor mer eller mindre för hand doserar innehållet i hinkarna, berättar Peder Karlsson, produktionschef foder.

Peder Karlsson.

NU HAR LANTMÄNNEN valt att investera 24 miljoner kronor i en maskin som ska rationalisera arbetet. Maskinen är en säckningslinje som innebär att de hårda plasthinkarna byts mot mjuka plastpåsar i tre olika storlekar – påsar som fylls av maskinen. Satsningen är hållbar såväl miljömässigt

som socialt och planer finns som ska säkerställa att investeringen även blir ekonomiskt hållbar.

– Vi minskar plastförbrukningen med 30 procent och vi förenklar för våra slutkunder som enkelt kan vika

ihop påsarna för återvinning, säger Peder Karlsson. Arbetet på fabriken blir mer effektivt och förpackningarna blir även billigare att ta fram. Framför allt får våra medarbetare en mindre slitsam och säkrare arbetssituation.

EN YTTERLIGARE VINST med investeringen är att den nya maskinen har större kapacitet än fabriken nuvarande behov.

– Och vi vill ju utnyttja den optimalt, konstaterar marknadschef Lars Hermansson. Därför tar en arbetsgrupp fram olika möjligheter att nyttja maskinen. Det handlar om att öka produktion och marknadsandelar med befintliga produkter liksom att ta fram nya produkter inom befintliga segment. Arbetsgruppen diskuterar även ett par helt nya möjligheter:

– Vi har en flexibel anläggning och skulle kunna legotillverka och paketera

”Vi minskar plastförbrukningen med 30 procent och förenklar för våra slutkunder som enkelt kan vika ihop påsarna för återvinning.”

produkter åt andra, säger Lars. Vi skulle också kunna ta emot storsäckar av produkter tillverkade av andra och paketera om innehållet i mer attraktiva miljövänliga förpackningar. ●

Hej
tjänsteman!

**Fredrik Pettersson,
Kvarnmästare, Norrköping**

”Ska vara experten
men kvarnmästare
låter ju coolare.”

Hur länge har du arbetat på Lantmännen?

– I 22 år. Jag började som sommarjobbare när jag var 18 år.

Hur gick det till när du blev kvarnmästare?

– Jag skulle jobba som driftingenjör för Lantmännen Biorefineries nya glutenanläggning i Norrköping. I projektet jobbade jag en del med själva kvarnen också för de hade inte hittat en kvarnmästare ännu. Sen fick jag frågan av min dåvarande chef ”är inte det här något för dig att söka?” På den vägen är det och nu har jag varit kvarnmästare sedan 2022.

Vad krävs för utbildning för att bli kvarnmästare?

– Det innebar först ett halvårs förberedande studier via skolan, fast hemifrån. Ämnen inom anläggningsteknik, pneumatisk teknik, spannmålsteknik, grundläggande maskinteknik och liknande. Sedan var jag sex månader i Schweiz på en specialiserad yrkeshögskola.

Hur var utbildningen?

– Det var så klart utmanande att vara borta från familjen så länge, men det var också ett tufft upplägg. Inte alla klarade utbildningen. Vi var där i 26 veckor och hade 26 skriftliga prov, de sista två dagarna hade vi muntliga förhör och då kunde de ställa frågor på precis allt. Men jag träffade många duktiga inom vår bransch, fick vänner för livet och tillgång till ett bra nätverk med mycket erfarenhet och hjälpvilja.

Det var skillnad från Sverige?

– Ja, det gäller strikta regler i schweiziska skolor, även för vuxna. Kom du för sent fick du plikta med croissanter till klassen och läraren. Och om din mobil råkade plinga till fick du böta 60 kronor. Det fanns system för det mesta, till exempel hur diskmaskinen skulle fyllas.

FREDRIK PETTERSSON

Ålder: 40 år.

Familj: Fru och två barn.

Bor: Vikbolandet, utanför Norrköping.

Intressen: Sköta gården hemma med biodling, skog och trädgårdsodling. Läsa fantasyböcker och spela fantasyrollspel. På senare tid även baka bröd.

Bra idé, är det något du har infört på jobbet?

– Nej, ha ha ... det behövs inte här.

Vad gör egentligen en kvarnmästare?

– Enklast förklarat är man som en processingenjör som är ansvarig för driften av kvarnen på en anläggning. Jag ska vara experten men kvarnmästare låter ju coolare. Mina ansvarsområden är att producera mjöl till rätt kvalitet för etanol- och glutenprocessen. Jag har delat upp min roll i olika delmål inom utbildning, underhåll, processuppföljning, logik och funktionsbeskrivningar samt projektarbete.

Hur ser en typisk arbetsdag ut?

– Det handlar mycket om att studera Excelark som hämtar data från vår stärkelsekvarn. Där kan jag se trender och om något mätresultat avviker. Jag är också med vid implementeringar av ny utrustning samt inte minst vid felsökning och problemlösning. Men framför allt handlar mycket om utbildning av våra operatörer, eftersom ingen har kört en sådan här kvarn innan.

Det låter som ett ständigt lärande?

– Ja, det är min personliga utmaning – att bli ännu bättre på hantverket. Sen vill jag lära ut kunskap med målet att fler kollegor blir självgående, för på så vis blir vi också mindre sårbara vid förändringar. Det är roligt att lära andra men även för min egen del. Efter varje arbetspass tänker jag ”vad har jag lärt mig idag?” ●

Samlad vallkompetens i projekt Viken

I oktober släpper Projekt Viken över tio filmavsnitt som ska ge tittaren **värdefull kunskap om vallodling**. Syftet? Att på gårdsnivå kroka arm mellan utfodring och växtodling.

Efter succén med Projekt Svalöv, som visat hur precisionsodling fungerar i praktiken, är det nu dags för Projekt Viken. Med hjälp av ett tiotal avsnitt kommer tittaren kunna ta del av värdefull kunskap om vallodling.

Inspelningar har pågått sedan hösten 2023 och följt fyra vallskördar, med mål att nå ett grovfoder av toppkvalitet.

– Vårt mål har varit att få fram foder av viss kvalitet och en viss volym och så har vi i de olika avsnitten benat ut vilka åtgärder som vi behöver fokusera på för att nå det målet, berättar projektledare Annika Nilsson, som är Produktchef Frö på Lantmännen.

DET SISTA AVSNITTET spelas in nu i oktober och blir en sammanfattning av hur det gått med diskussion kring resultatet.

Filmerna ska kompetensutveckla inom området vall, kring allt från val av frö och odlings-tekniska åtgärder till utfodring. Det uttalade syftet är att paketera och tillgängliggöra Lantmännens samlade kunskap om vallodling och utfodring.

– Vi fick idén om att göra något om Sveriges största gröda, då vi märkte att det finns ett intresse för mer kunskap hos våra medlemmar.

Det stora intresset blev uppenbart då Lantmännens och Yaras webbseminarium i den gemensamma satsningen Grovfoderlyftet lockade cirka 250 deltagare.

– Vi insåg att det finns många vallodlare som vill höra om möjligheter och forskning. Och vi har ju mycket kunskap om ämnet inom Lantmännen så det har varit en utmaning att avgränsa innehållet!

Avsnitten klipps ner så att de blir max tio minuter långa.

– Vi hade kunnat göra dubbelt så många och dubbelt så långa avsnitt, men då orkar ingen titta! Så vi har fokuserat på vad som är viktigast i vissa specifika steg och hoppas att tittarna ska kunna applicera arbetet på sina gårdar.

Hur kan Projekt Viken hjälpa Lantmännens medlemmar?

– Vi har så duktiga vallodlare men jag hoppas att programmen ska bidra till att man på gårdsnivå krokar arm mellan utfodring och växtodling. Och att den som inte är nöjd med sina resultat ska veta att det finns finjusteringar att göra.

Annika Nilsson har fungerat som programledare och växtodlingsrådgivare Per-Anders Andersson och produktspecialist Cecilia Lindahl har medverkat, liksom Framtidsgården Vikens förman Ulrika Nilsson. Projekt Viken lanseras på Elmia Lantbruk i oktober.

Håll utkik här!

Landet runt

Grodden gör nedslag i några av Lantmännens 20 distrikt.

VÄSTERNORRLAND

Fullt upp på Lännäsdagen

Ett drygt 50-tal medlemmar samlades på försöksstationen den 15 augusti för att ta del av föredrag och visningar. Det blev en innehållsrik dag där Per-Johan Löf, Linda Öhlund och Kristina Eriksson från Lantmännen berättade om framtidens vallodling, klimatanpassning och foderutveckling. Lantmännen Maskins vd Peter Annas följde upp med satsningen Grönt ljus och efter lunch, då Scan var på plats och grillade hamburgare, visades demoodlingar.

DALA-AROS

Brunnby Lantbrukardagar

Brunnby Lantbrukardagar, 3–4 juli utanför Västerås är Mellansveriges största mötesplats för lantbrukare. Lantmännen Lantbruk är en av medarrangörerna och fokus i år var växtodling. Det bjöds på bland annat visningar av maskiner, demo av täckdikning och precisionsodling, fältvandringar och en lång rad utställare.

SÖDRA SKÅNE

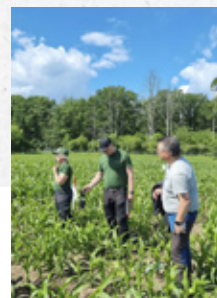
Borgeby Fältdagar!

30 graders värme och besöksrekord: den 27 juni var 12 300 besökare på plats! Det här är branschens mot-svarighet till Almedalen och i år pågick evenen samtidigt. I år lanserades Styrfilssynk (läs mer på sidan 21), den nya tjänsten Smart Silo presenterades, Lantmännen Finans informerade, specialiserade säljare gav råd om såväl foder, gröddval som reservdelar, märkena Fendt, Valtra, Kuhn och Överum visades – och mycket mer hände.

KALMAR-ÖLAND

Forskare gav tips i Torslunda

På Torslunda Grovfoderdag, 18 juni, med tema torka och bevattnings, kunskapsdelades om val av rätt insatser i hela kedjan. Besökarna fick praktiska råd kring ämnen som variabel utsädesgiva och tätare radavstånd i majsodling, liksom tidigt skördad höstsädd helsäd. På plats fanns erfarna rådgivare och forskare som gav deltagarna tips att ta med sig hem och prova.

GOTLAND

Öppen silo på Gotland

Den 15 juni bjöd Lantmännen in till Öppen silo i Klintehamn. Förutom guidade rundturer på anläggningen, tramptraktorbana och hamburgare, gavs information från Lantbruks och Maskins säljare. Tobias Wejde och Per Germundsson delade aktuell information från spannmålsmarknaden och de som ville kunde ta sig upp på silon för en slående utsikt!

De gröna näringarnas eget kort

Agrolkortet Mastercard är framtaget för alla som verkar inom de gröna näringarna. Med fördelar som billigare drivmedel, brett försäkringsskydd och förmånliga betalningsvillkor kan du skaffa dig lite grön kant på tillvaron.

Läs mer på agrolkortet.se

Lantmännen
Finans

Ta hand om skog och trädgård

Husqvarna

435 II Motorsåg

Lätt och effektiv all-roundsåg.

4450:-

Husqvarna

545FR Röjsåg

Kraftfull röjsåg inkl. sele och tre skärutrustningar.

8990:-

STIHL

MS 201 C-M Motorsåg

Mycket lätt. 30 eller 35 cm skärutrustning.

Från **7910:-**

STIHL

FS 411 C-EM Röjsåg

Robust röjsåg inkl. sele och tre skärutrustningar.

8989:-

Balring/Foderring 180 cm

Förhindrar att hästarna trampar i fodret.

5199:-

Isopro

Värmebalja Isobar 65 l

Förhindrar att vattnet fryser.

2695:-

Genzo

Köttkvarn inkl. korvhorn

Robusta kvarnar, tre modeller.

Från **3495:-**

Barbour

Nyhet!

Beadnell Polarquilt Dam Oliv eller Svart

Quiltad jacka med fleecefoder.

2900:-

Barbour

Nyhet!

Nimbus Chelsea Stövel Dam Oliv

Låg gummistövel.

1100:-

Öppettider i butiken:

Måndag-fredag: 9-18 · Lördag: 9-13 · Dygnet runt på webben!

Alla priser är inklusive moms. Vi reserverar oss för tryckfel, slutförsäljning och eventuella prisjusteringar. Gäller så långt lagret räcker. Eventuell fraktkostnad tillkommer. Se resten av vårt breda sortiment på www.hylte-lantman.com

0345-400 00

www.hylte-lantman.com
Hantverksgatan 15, 314 34 HYLTEBRUK

Prisjakt 4.8 - Trustpilot 4.0 - Pricerunner 4.8

HYLTE
JAKT & LANTMAN

OVE GUSTAFSSON

”Ett viktigt arbete med sekretess och förtroende som ledord”

SOM NYVALD LEDAMOT och ordförande i koncernvalberedningen skulle jag vilja tillägna den här krönikan till vad två av våra främsta arbetsredskap är: sekretess och förtroende.

Vårt uppdrag, som vi har fått av stämman, är att ta fram namnförslag till stämмоvalda funktioner i Lantmännen. Vi gör intervjuer med koncernledningen och de sittande ledamöterna i koncernstyrelsen, samt fångar in tongångar i medlems- och förtroendemannaledet för att uppdatera oss om vilka kompetenser som tillsammans bör utgöra styrelsen. Vidare har vi tillgång till den styrelseutvärdering som görs årligen, där det bedöms hur arbetet i styrelsen fungerar.

HÄR GÄLLER DET för oss i valberedningen att ha integritet, stå för vår åsikt samt ha eller skaffa oss en bra kunskap om Lantmännens organisation och strategi. Allt för att förstå vilka olika kompetensprofiler det bör vara på personen vi skall föreslå och sedermera rekrytera.

Det är här sekretessen kommer in. För att de personer vi träffar i vårt arbete ska kunna dela den information vi behöver, ska de kunna lita på att det de säger stannar i rummet. Det är sekretess och åter sekretess och det finns en devis som passar in väl på en valberednings-

ledamot: Var ingen krokodil utan ha stora öron och liten mun.

Men, just sekretessen kan också vara en utmaning. När vi ska förankra och argumentera för vårt förslag, och få acceptans för det på stämman, kan det emellanåt vara svårt i och med att vi i valberedningen sitter på information som den enskilde medlemmen inte alltid har. Information som vi har fått under sekretess och som vi därmed inte ska föra vidare. Det förslag som valberedningen tagit fram som bäst för Lantmännen enligt vår bedömning, kanske därför inte alltid stämmer överens med vad enskild medlem anser.

HÄR KOMMER ETT andra viktigt arbetsredskap in: förtroende och återigen förtroende.

Vi har fått information i förtrolighet och har således ett ansvar gentemot uppgiftslämnaren. Likväl som att det är viktigt att medlemmarna har förtroende för oss i valberedningen. När vi lägger fram vårt förslag har vi arbetat utifrån ett mycket brett underlag för vår bedömning av behov och kompetenser, allt för att det ska bli så bra som möjligt för Lantmännen. Då är det upp till stämman att ta ställning och fatta beslut. ●

Ove Gustafsson, ledamot och ordförande i koncernvalberedningen

”Det ska bli så bra som möjligt för Lantmännen.”

Vi i Lantmännen

HÅLLER DIG UPPDATERAD OM DITT MEDLEMSSKAP I LANTMÄNNEN

Avboka årsredovisning i postlådan?

Arbetet med Lantmännens årsredovisning med hållbarhetsredovisning är i full gång och den skickas hem till dig som medlem i början av mars 2025. I den kan du läsa om Lantmännens utveckling som lantbrukskooperativ och norra Europas ledande aktör inom lantbruk, maskin, bioenergi och livsmedel samt vårt viktiga hållbarhetsarbete under året.

Årsredovisningen publiceras digitalt och som lyssnaversion den 21 februari. Om du inte önskar få årsredovisningen hemskickad utan läser och lyssnar digitalt har du möj-

lighet att tacka nej till utskick genom att uppgi ditt medlemsnummer på www.lantmannen.se/vara-agare/bli-medlem/ eller scanna QR-koden nedan.

Hallå
Stina!

Välkommen till Lantmännen Stina Nilsson!
Sedan den 1 maj är du medlemsansvarig för distrikten Södra Skåne, Nordvästra Skåne, Kristianstad-Blekinge, Halland, Västra Sverige, Skaraborg. Hur hamnade du på detta jobb?

– Egentligen var det min man som blev kontaktad på LinkedIn. Han svarade att han inte var intresserad för egen del: "Men prata med min sambo". Han tyckte att det stod mitt namn på annonsen. Så jag skickade in mitt cv och fick jobbet.

Varför då, tror du?

– Det var nog en kombination av min erfarenhet av frågorna – jag har arbetat i cirka 15 år som medlemschef på Sveriges Stärkelseproducenters förening – och min personlighet. Jag är nyfiken och positiv. Jag hoppas kunna bidra med energi och engagemang, inom gruppen såväl som gentemot medlemmarna. Lantmännens arbete är viktigt för lantbrukssverige och jag vill vara en del av detta!

Vilket är ditt bästa knep för att göra ett bra jobb?

– Att lyssna och leverera, både vad gäller små och stora frågor. Det ryms ju ett jättespektrum av frågor och alla är viktiga.

Vad ser du fram emot?

– Alla möten! Jag tycker om att jobba med människor och det här jobbet innebär otroligt många möten. Mitt tidigare jobb rörde framför allt Skåne och Blekinge. Nu får jag möta medlemmar i ett större område och med olika utmaningar och förutsättningar. Det ser jag fram emot!

Nya lösningar frodas i Växthuset

Lantmännen driver sedan 2012 innovationsprogrammet Växthuset, som syftar till att ta vara på all kunskap och förbättra verksamheten. Varje år fokuserar programmet på ett nytt tema och såväl Lantmännens medarbetare som externa start ups och forskare bjuds in att delta. I en rad evenemang, workshops och sammankomster skapar deltagarna tillsammans smartare lösningar på några av branschens största utmaningar.

Från idé till affär

Under det senaste programmet i Växthuset har nya sätt att ta hand om sidoströmmar inom Lantmännen diskuterats och utvecklats. Resultatet? Sex nya affärsmöjligheter.

TEXT Maud Lindholm FOTO Mårten Svensson

TOTALT SAMLADES 170 IDÉER från tolv länder in till det nyligen avslutade temat Circular Futures i Lantmännens innovationsprogram Växthuset. Det har resulterat i att fyra externa idéer kan bli en affär där de använder sidoströmmar från Lantmännen och omvandlar dessa till produkter av högre värde. Samtidigt har två interna idéer knådats i Växthusets accelerator och presenterats för ett Draknäste.

– Det har varit superhäftigt att arbeta med dessa team, som haft såväl driv som expertis, och med drakar som levererade värdefulla insikter och beslut, säger Project manager innovation Nina Tuomikangas, som projektleder Växthuset.

Enligt henne kan Circular Futures vara det mest framgångsrika av Växthusets samtliga program hittills. Ett skäl är att ämnet engagerar. Såväl Lantmännen Group R&D och Unibake, som Biorefineries och Lantbruk har medverkat. De båda interna idéerna som

utvecklats rör välkända utmaningar: bageriernas sidoströmmar av bröd respektive en möjlighet att öka värdet på böndernas sidoströmmar kring spannmål.

– Längre fram kan idéerna som bearbetats under Circular Futures-temat bli värdefulla även för medlemmarna på olika sätt. Innan dess finns det nog dock en del praktiska frågor att lösa.

LANTMÄNNENS NÄRINGSPOLITISKE chef Alarik Sandrup deltog som drake. Han applåderar programmets tema. Även om ambitionen att få ut mervärde av restprodukter inte är ny för Lantmännen menar han att det alltid går att bli bättre:

– Det finns alltid sätt att följa med i förändringar och förbättra. Och står man still blir man frånåkt! Lantmännen har dessutom unika möjligheter tack vare vårt upplägg och vår långsiktighet. Vi kan tänka strategiskt decennier framåt snarare än till nästa kvartalsrapport – och vi har kontroll över hela kedjan. ●

Innovations- satsning framåt

Växthusets innovativa arbets-sätt ska spridas, berättar Nina Tuomikangas och Mikael Åstrand, Director R&D and Innovation på Lantmännen R&D:

– Vi ska sprida arbetssättet både inom Lantmännen och i hur vi arbetar med partners, säger Nina.

Ett steg i den riktningen blir att dela verktyg från Växthuset. Under hösten sker förberedelser och testutbildningar och sedan väntar lansering av tjänsten i januari–februari 2025. Målet är att göra verksamheten ännu mer innovativ och i förlängningen förbättra affären, menar Mikael:

– Om detta initiativ bidrar till att alla blir mer innovativa så kommer den kraft som frigörs snart att överskugga det arbete vi gör i Växthuset!

Vi i Lantmännen

Snabbt och smidigt digitalt

Den digitala utvecklingen går fort och även på medlemsfronten fortsätter vi utveckla och effektivisera organisationen. Vet du om att de som vill ansöka om medlemskap i Lantmännen nu kan göra det supersnabbt och smidigt helt digitalt? Först ansöker man om ett konto, och inom några minuter har man ett kundnummer, som man sedan använder för att göra en digital medlemsansökan som signeras med BankID.

Hjälp oss bli bättre!

Håll utkik i mejlkorgen i mitten på oktober. Då kommer Lantmännen Lantbruk att skicka ut en undersökning till slumpvis utvalda kunder inom växtodling, spannmål och foder för att mäta kundnöjdheten.

Kundmätningen kommer att innehålla frågor om allt från innovation, e-handel och hållbarhet till affärsmässighet, leveranskvalitet och kommunikation.

– Vi följer upp undersökningen som gjordes 2022 för att få ännu bättre insikt i hur vi uppfattas av våra kunder och på så sätt kunna möta deras krav och önskemål. I början av nästa år kan vi presentera resultatet, säger Magnus Olsson, Regionchef Väst och samordnare för undersökningen.

Landshypotek Bank

Trygghet för framtiden

Vi har levt i en tid präglad av ekonomisk osäkerhet. Men nu ser många lantbrukare ljusare på framtiden, vill satsa och investera.

Bygger du för framtiden? Se hur vi kan skapa en trygg framtid tillsammans på landshypotek.se

För lantbrukare sedan 1836

Emissionshandel

Handel med emissionsinsatser

Order-period Nr	Antal köp styck	Antal sälj styck	Transak- tionspris %	Totalt om- satt volym Kr
2024				
1	68	101	130	8 353 626
2	64	95	130	7 561 114
3	64	94	135	9 117 235
4	59	194	119	11 464 946
5	91	174	120	14 202 648
6	50	67	120	6 014 455
7	34	122	115%	5 593 500

Kompletterande information finns på lantmannen.se/emissionshandel

Kontoöversikt och gällande räntesatser

Lantmännen Lantbruk/Maskin SE			Räntesatser 17 september 2024
Kundrestkontra			
Fakturor, dröjsmålsränta	efter förfallodag	13,65 %	
Kundrestkontra			
Finansieringstjänst	efter förfallodag	7,30 %	
	efter nytt förfalldatum	13,65 %	
Avräkningar ej förfallet	tillgodo	0,00 %	
Avräkningskonto	skuld	3,75 %	
Avräkningskonto	spannmålsförskott	3,75 %	
Avräkningar, disponibelt	endast medlemmar	3,30 %	
Sparmedel	endast medlemmar	3,30 %	
Har du frågor om dina konton eller sparmedel? Kontakta cf.ssc.kassatjanst@lantmannen.com			

Medlemmar har inte rätt att förvärva emissionsinsatser som överstiger de inbetalade medlemsinsatserna x 50, via köp, byte eller överlåtelse. Som exempel har medlem med 10 000 kronor i grundinsats möjlighet att förvärva emissionsinsatser upp till max 500 000 kronor. Däremot begränsas inte detta vid utdelningen av nya emissioner som tillåts över detta belopp. De flesta medlemmar har en betydligt högre insats på sitt medlemskonto och har därför ingen begränsning som påverkar deras handel med emissionsinsatser.

Christina Berkey på Bäckagården, Öland ...

... välkommen som ny medlem! Hur känns det?

– Tack, det känns fint att vara en del av Lantmännen. Det var vår distriktsordförande som tipsade mig och när jag läste på så kändes det självklart att gå med.

Berätta gärna om din verksamhet.

– Vi håller på att bygga upp en dikobesättning och lammproduktion här på norra Öland. Vi har 40 hektar åker ungefär och 150 hektar bete idag.

Hur länge har du haft gården?

– Vi är inne på vårt fjärde år nu. Vi har ingen släktförbindelse här eller så, utan jag och min gubbe köpte Bäckagården tillsammans och har startat på en helt ny kula. Vi har båda sysslat med lantbruk hela livet och nu gör vi det här ihop!

Varför har du valt att jobba med köttproduktion och just får, som ditt fokus är?

– Det är en kul produktion. Den är etisk, det går fort och man måste ligga på topp. Sen

finns ju ett stort behov av mer lammkött i Sverige. Och förutom att ta fram bra kött så bidrar det också till biologisk mångfald, det känns lika viktigt.

Hur har sommaren varit?

– Ovanligt regnig. Vi är inte vana vid det men det har gett oss otroliga vallskördar här på Öland. Vi har fått lägga mycket resurser på det, men fodermässigt har det ju varit ganska knappa år, så det är väldigt bra att fylla upp lagren.

Vad händer på gården framöver?

– Vi ska färdigställa en ombyggnad så att vi får plats med den växande kobesättningen i vinter. Det är väl närmast. I dag har vi 25 nöt och 45 får, men vi växer och får se framöver hur mycket foder vi har och hur mycket betet räcker till.

På vilket sätt hoppas du att medlemskapet kan påverka er verksamhet?

– Lantmännen är en ansvarsfull aktör med ett högt förtroende. Jag gillar att

Hallå ny medlem!

Lantmännen verkar för att lantbruket ska vara hållbart lönsamt, så att få vara en del av det känns bra. Och sen är det fantastiskt att man får ett mervärde på det man lägger på insatsvaror. Det är ju ganska stora summor. ●

I huvudet på en medlemschef

Bäst i klassen

Lantmännen vann nyligen priset för årets föreningsstyrningsrapport i konkurrens med storheter som Folksam, LRF och OK. Tävlingen arrangerades av föreningen Svensk Kooperation och Lantmännen vann i klassen Medlemmarnas mening.

Vad är en föreningsstyrningsrapport? I den presenterar företag hur de arbetar med det som är unikt med den kooperativa företagsformen, som de demokratiska processerna, hur styrelser väljs på ett öppet sätt och fokuset på långsiktig och relevant medlemsnytta.

LANTMÄNNEN ÄR NORRA EUROPAS största lantbrukskooperativ med en omsättning på nära 70 miljarder kronor, mer än 12 000 anställda och verksamhet i fler än 20 länder. Medlemmarnas dubbla roller, som både affärspartner och ägare, är en möjlighet och en utmaning. Det är därför viktigt

att det finns tydliga regler för hur styrningen i företaget sker och att fördelningen av ansvar och uppgifter mellan ledning och medlemmar är tydlig. Hur det sker förklaras i föreningsstyrningsrapporten.

UNDER DE SENASTE åren har vi haft som mål att utveckla och modernisera Lantmännens föreningsstyrningsrapport. Göra den enklare att läsa och mer aktuell. Målet har varit att en nyvald förtroendevald ska läsa rapporten och direkt förstå hur medlemsstyrningen och medlemsdemokratin i Lantmännen fungerar.

Jag tycker att vi har lyckats ganska väl. Därför var det extra roligt att även Svensk Kooperation tycker det. Så här skriver de bland annat i motiveringen:

”Lantmännens styrningsrapport visar på ett tydligt sätt hur företaget har en levande och kontinuerlig dialog med sina medlemmar. Lantmännen har ett genomtänkt och systematiskt arbetssätt för att fånga medlemmarnas mening genom olika dialoger och mötesplatser”.

Har du inte gjort det tidigare så gör det nu; läs Lantmännen föreningsstyrningsrapport 2023. Det är en vinnande text om ett vinnande företag! Du hittar den på sidan 185–196 i Lantmännens årsredovisning 2023.

”Priset är ett bevis på att vi har utvecklat och stärkt medlemsfrågorna.”

FÖR MIG BLEV priset från Svensk Kooperation en fin avslutning på min tid som medlemschef i Lantmännen. Priset är ett bevis på att vi har utvecklat och stärkt medlemsfrågorna. Jag är stolt och nöjd över det som jag tillsammans med kollegor och förtroendevalda har uträttat, med allt från fantastiska distriktsstyrelsekonferenser till att för några månader sedan öppna för digitala medlemsansökningar.

Det har helt enkelt varit en förmån att arbeta i norra Europas största lantbrukskooperativ och att dagligen vara med och bidra till ett företag i världsklass. Tack för förtroendet! ●

Jesper Broberg, medlemschef Lantmännen

FOTO: SAMUEL UNÉUS

Kryss

				KAN LEVE-RANTÖR PAKET		DE HAR HEM-KUN-SKAP	HAR MAN I NACKEN	STARKT IN-TRESSE	VINKLAT HAND-TAG	DRICKS DET IBLAND	KÄR-LEKS-GUDAR	↓
				KON-TANTA				TYP AV OMRÅDE				
				DUGGAR								
											DEN HAR DRAG AV DRAG	
										ANNO LÄT SOM MYG-GORNA		
				BÖJS I SOL-KURVA			RYGG-SÄCK		LIGGER NÖTEN SKREV CAESAR I			
				DE KALL-LADES DEM							LÅGA	
				TILLA-GÅDE								
				GJORDE SIG FOGLIG TILL-RÄTTA				HASAT		GÄR I MÅL HAR KOMIKER		
				MED SAN I KALI-FORNIEN		FLABB						MJUK-VALUTA
						GYLTA						
AVLOS-SADE	FESTA	↓	HÄLLS PÅ MO-NARK?	↓	TÄR-NINGS-TVÅA		FRÅN VATTEN-FALL GÖTT		RAST-PLATS			
					ÄR VISSA STORA IDOLER				VÄNTAR		BÖR VISST BUD	
SMAKAR LIME	↓											
COMO-RERNAS LANDS-KOD			KLAGO-LÄTEN VANLIG METALL			GRIL-LUKT	TRIST PERIOD					
DRICKER PÅ PUB					I SYDÖST-RA USA					BLIR STAD MED HAVRE		
VAR KENNEDY DUKTIG PÅ							MC-TÄVLING					

© Tankesport ILLUSTRATION: REBECCA HÄGGBLÖM

Tio vinnare får strumpor!

Prova att lösa Groddens eget korsord! Det går att lösa både i pappersform och digitalt. Mejla det lösta korsordet till grodden@lantmannen.se eller posta till Lantmännens medlemsavdelning, Box 30 192, SE-104 25 Stockholm. Skriv **Korsord nr 3/24** i ämnesraden eller på kuvertet. Senast den **25/11** vill vi ha ditt svar. Specialdesignade Lantmännenstrumpor i begränsad upplaga går till de tio först öppnade och rätta svaren!

VINNARE NR 2/24: Lillian Perers, Heby, Astrid Fredriksson, Linköping, Thomas Björkman, Hjärnarp, Katarina Johansson, Trollhättan, Eva Wilsson, Höör, Henrik Arnesson, Åsa, Karl Erik Ekholm, Molkom, Kerstin Malmberg, Vingåker, Christer Mårtensson, Gärsnäs och Lars Magnusson, Svedala.

Förnamn: _____

Efternamn: _____

Gatuadress: _____

Postnummer: _____

Postort: _____

FINSMAKARE? TILL 100%.

Med PatentKALI säkerställer
du att dina frukter och grönsaker
helt enkelt får godare smak.

Patent**KALI**®

24,9% K · 6% Mg
17,6% S

K+S Minerals and Agriculture GmbH
A K+S Company

www.kpluss.com · K+S Agrar

K+S

VäxtRåd

Lantmännens odlingsrådgivning

Rådgivningsbrev för framgångsrika *odlingsstrategier*

Med faktabaserad växtodlingsrådgivning utvecklar VäxtRåd fungerande odlingssystem och bidrar till högre lönsamhet på din gård. **Prenumerera på våra rådgivningsbrev** så hjälper vi dig att höja skördarna för lönsamheten och klimatet.

Läs mer om vår rådgivning här eller besök
www.lantmannenlantbrukmaskin.se/vaxtrad

Våra rådgivningsbrev behandlar bland annat:

- Gödslingsstrategier
- Ogrässtrategier
- Växtskyddsstrategier
- Marknadsbevakning
- Jordbrukarstöd
- Precisionsodling